

FOR VISUAL ARTS

Valeri Hr. Chakalov

ABSTRACT: "Skill" or "craft" is the definition of the Latin word "ars", which characterizes initially general art-related activity. This broad approach leads to the art being defined as the product of knowledge, most often using a set of skills. In the early epochs, artists and sculptors are defined only as highly skilled craftsmen and decorators. The achievements and genius of Leonardo da Vinci and Michelangelo raise the status of artists in the Renaissance era. The manifestation of the modern spirit of individualism and the contributions of significant artists and scientists predetermine new directions of development in art as a transition to modern times.

KEYWORDS: visual arts, fine arts, plastic arts, contemporary art, training, , modern, teaching

Изследването е финансирано по проект № РД-08-132/07.02.2018 г. от параграф на фонд „Научни изследвания“ на ШУ „Епископ Константин Преславски“.

„Умение“ или „занаят“ е определението от латинската дума „ars“, което охарактеризира първоначално най-общо дейност, свързана с изкуството. Този широк подход води до това изкуството да се дефинира като продукт на знание, най-често използвайки набор от умения. В ранните епохи това определя художниците и скулпторите само като висококвалифицирани занаятчии и декоратори. Постиженията и гениалността на Леонардо да Винчи и Микеланджело издигат статута на художниците в епохата на Ренесанса. Проявата на модерния дух на индивидуализма и приносите на значими творци и учени предопределят посоките на развитие в изкуството като преход към *новото време*.

В този период идеята за „утилитаризъм“ (функционалност или полезност) започва да се използва за разграничаване на изкуства като живописата и скулптурата от другите форми на приложно изкуство.

Появата на първите големи европейски академии на изкуството отразява еволюцията на обществото и неговото отношение към познанието. Зараждането на хуманистичните идеали оформя оптимистичен възглед върху човешките възможности, който разглежда човека, личността му, свободата му, достойнството като най-висши ценности. Постепенното реформиране на образователната система, новите обществени отношения, интелектуалният живот и културното развитие допринасят за промяната и развитието на изкуствата. Налага се критерият за *естетически* компонент, който извежда идеята за *красивото*. Самото демонстриране на технически умения е недостатъчно, за да се квалифицира даден продукт като изкуство. Появява се необходимостта от тяхното по-ясно профилиране и дефиниране, утвърждава се идеята за устойчив образователен канон. За да се разграничи от пластичното изкуство (каквито са скулптурата, приложните изкуства и архитектурата), в средата на XVIII в. се налага и утвърждава

понятието *изящно изкуство*. Така до края на XIX век изкуството е разделено на две широки категории: а именно изобразителното изкуство и останалите.

Технологичният прогрес и новите философски концепции през XIX и XX век се превръщат във фундамент и катализатор за множество нови движения като кубизъм, супрематизъм, конструктивизъм, дадаизъм, неопластика, сюрреализъм и концептуализъм. Всяко едно от тях възниква като реакция срещу определени социални, културни и морални нагласи. Това значително разширява теорията и практиката и води до ново тълкуване на смисъла и определението на изкуството. Художниците осъзнават, че разполагат със свободата да създават неконвенционално изкуство според личните си субективни ценности. Всъщност може да се каже, че от този момент изкуството започва да става *неопределимо*. Декоративното и приложното изкуство също изживяват своя трансформация поради натиска на новите потребности и нагласи на пазара.

В предходните периоди изкуството винаги е следвало действителността. С настъпване на постмодернизма от 60-те години на XX век и акцентирането на *процеса* над *формата*, довежда до нови художествени направления като асембляжа, хепънинга, инсталацията, видео инсталацията, пърформанса, акцията, които променят типологията на традиционните медии като живописата, графиката и скулптурата. Появата на концептуалното изкуство довежда до дематериализацията на обекта на изкуството.

Дигиталната революция от 90-те години на XX и началото на XXI век бележи значителни промени в представите за съвременно изкуство. Развитие на дигиталните технологии спомага за формирането на иновативни тенденции в съвременното изкуство, като се появяват видеоизкуството, мултимедийното изкуство и интерактивните му разновидности, които постепенно навлизат в полето на визуалните изкуства и намират своето място като дисциплини в образованието за изкуство.

Световната сцена на визуалните изкуства се развива многопосочно и динамично, отчитайки съвременните процеси на епохата. Визуалните изкуства отразяват съвременната култура и общество със своето разнообразие и еkleктичност. В един технологично развиващ се, културно разнообразен и глобален свят, съвременните художници динамично прилагат технологии и концепции.

Историята на изкуството борови с твърда класификация на видовете изобразително изкуство спрямо техните медии. Изразните средства определят понятията като живопис, графика, скулптура, керамика, плакат, графичен дизайн и др.

В последните десетилетия е възприето ново дефиниране (понятие) в художественото творчество – обобщаващата категория на *визуалните изкуства* (на английски *visual arts*). *Визуални изкуства* е относително ново понятие, което обхваща и отразява по-широко процесите в съвременното изкуство. Към тях спадат практически всички произведения, които са предвидени за визуално възприемане. Това включва както изобразителните и пластичните изкуства, така и нови медии и съвременни форми на изразяване. „Терминът *визуално изкуство* има много широка употреба и в повечето случаи дори се припокрива или се използва като синоним на *изобразително изкуство*. Той е сравнително нов и възниква поради необходимостта да се категоризират новите форми на изкуството – фотографията, киното, мултимедийните проекти и всички останали форми на изкуство, които се възприемат чрез зрението.“

Какви са същността и разликите между изобразителното, изящното и визуалното изкуство, що се отнася до живописата.

„Живописата е едновременно изобразително, визуално и изящно изкуство, като разликите в понятията не очертават принципни различия между тях, а са израз по-скоро на нюанси при употребата им в различен контекст.“

Основната цел на образованието в областта на визуалните изкуства е натрупването на достатъчно знания, способности и методи на работа за упражняване на професия, свързана с художественото изкуство или с неговото преподаване.

Различните посоки, в които се обучават студентите през четирите години в бакалавърска и една година в магистърска степен, отчитаме в тяхната независима творческа дейност в областта на визуалните изкуства, живопис, графика, скулптура, графичен дизайн, фотография, видео арт, визуална комуникация, цифрови изображения, декоративни изкуства и др.

References:

1. **Definition of Art** // Интернет < Definition of Art <http://www.visual-arts-cork.com/art-definition.htm>> (23.03.2018)
2. **Fineluart**. Живописата като изобразително, изящно и визуално изкуство // Интернет < <http://www.fineluart.com/zhivopista-kato-iziashtno-izkustvo/>> (23.03.2018)
3. **Терзиев, Красимир**, Произведението на изкуството и медията: хибридизация на критериите за класификация, естетика на пост-медията. // Българският Интернет, 23 март 2018. < [http://piron.culturecenter-su.org/произведението на изкуството и медия](http://piron.culturecenter-su.org/произведението_на_изкуството_и_медия)> (23.03.2018)

Prof. Valeri Chakalov
Department of Visual arts, theory and methodology
Pedagogical faculty
Konstantin Preslavsky – University of Shumen
valerichakalov@abv.bg, v.chakalov@shu.bg